

ANHTA STD RAPORU 02

KEMİK BANKASI KURULUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi
Aralık 2013

www.anh.gov.tr

KURULUŞ 1881

© Bu raporun tüm hakları Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi'ne aittir. Raporu, kaynak ve telif sahibini uygun şekilde tanımak koşuluyla, rapor metninin içeriğini kopyalayabilir, indirebilir veya yazdırabilirsiniz. Kamusal ve ticari kullanıma ve çeviri haklarına yönelik tüm talepler info@anhhta.org adresine iletilmelidir.

Üyeliklerimiz:

- HTAi Kurumsal Üye
(Health Technology Assessment International)
(www.htai.org)
- INAHTA Onursal Üye
(International Network of Agencies for Health Technology Assessment) (www.inahta.org)

INAHTA

AdHopHTA

Adopting Hospital Based
Health Technology Assessment

HTA in and for hospitals

"Hastane Tabanlı Sağlık Teknolojileri Değerlendirmenin Avrupa'da Benimsenmesi Projesi" Partneri

Ankara Numune Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi

Ankara Numune Health Technology Assessment Unit

ANHTA
Ankara Numune Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi
Ankara Numune Health Technology Assessment Unit

Adres : Ülkü Mahallesi, Talatpaşa Bulvarı, No: 5
06100 Altındağ - Ankara - Türkiye

Tel : +90 312 508 45 38 Faks : +90 312 508 49 06

E-posta : info@anhhta.org Web : www.anhhta.org

KEMİK BANKASI KURULUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Proje Koordinatörü

Uzm. Dr. Dilek KANYILMAZ

Proje Ekibi

Op. Dr. Ahmet UÇANER

Doç. Dr. Rabia KAHVECİ

Uzm. Hemşire Emine ÖZER KÜÇÜK

Cevdet İŞNAZ

2013 ANHTA Ekibi

Başkan

Doç. Dr. Rabia Kahveci

Üyeler

Doç. Dr. Altan Aksoy

Doç. Dr. Fatma Meriç Yılmaz

Doç. Dr. Tanju Tütüncü

Uzm. Dr. Dilek Kanyılmaz

Uzm. Dr. Erdem Gürkaş

Dr. Ercan Bal

Uzm. Ersin Gülcü

Uzm. Hemş. Emine Özer

Uzm. Mehmet Ziya Kelat

Uzm. Osman Bahçekapılı

Ecz. Nigar Polat

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
I. YÖNETİCİ ÖZETİ	6
II. GENEL	8
III. TEKNOLOJİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	8
IV. HASTA ÖZELLİKLERİ.....	11
V. ORGANİZASYON GEREKLİLİKLERİ	12
VI. EKONOMİK ETKİ	13
VII. İZLEME VE DEĞERLENDİRME.....	15
VIII. ÖZET DEĞERLENDİRME.....	16
IX. REFERANSLAR.....	17
EK-I: MİNİ - STD	18

ÖNSÖZ

Yeni bir sağlık teknolojisi talep edildiğinde bu teknolojinin tıbbi, ekonomik, etik, hukuki, sosyal ve organizasyonel yönleriyle araştırılması teknoloji için alınacak kararın rasyonel olması açısından önemlidir. Bu doğrultuda kanıtların ve maliyet-etkililik hesaplarının alınan kararlara entegrasyonunda kullanılan önemli araçlardan biri de sağlık teknolojilerinin değerlendirilmesidir (STD). STD, yöneticilerin kararlarına ışık tutmak üzere sağlık teknolojilerini tüm yönleri ile değerlendiren oldukça gelişmiş bir araçtır.

STD, teknolojileri tüm yönleriyle ele alır ve kullanımlarından doğabilecek kısa ve uzun vadeli sonuçların hepsini değerlendirerek yönetici olarak bizlere bilgi veren raporlar hazırlar. Bu raporların amacı teknolojileri tıbbi, ekonomik, hukuki, etik ve sosyokültürel yönleriyle detaylı bir şekilde araştırmak ve bilimsel kanıtlarıyla net bir şekilde sunmaktır. Elde edilen bilgiler ışığında değerlendirilen teknoloji mevcut uygulamadaki alternatiflerle mukayese edilebilmesine ve en doğru kararı alabilmemize yardımcı olur.

STD metodolojisinin tüm bu üstünlüklerini göz önünde bulunduran hastane yönetimi sağlık teknolojileri ile ilgili kararlarında araç olarak STD'yi benimsemiş ve aldığı bir kararla 2012 yılında STD Birimi'ni kurmuştur. Hastanemiz STD metodunu kullanan Türkiye'deki ilk hastanedir. STD birimi olarak yapılan ilk çalışmalardan biri hastanemizde Kemik Bankası kurulumunun değerlendirilmesidir.

Bu değerlendirmenin önemi STD birimi tarafından kemik bankasının hastanemizde kurulmasının uygunluğunun STD metodolojisi ile değerlendirilmiş olması ve uygulamaya alınıp alınmaması konusunda üst yönetime kanıta dayalı rapor sunmasıdır. Sonuç raporu Kemik Bankası teknolojisiyle ilişkili alınan karara ışık tutmuştur.

Prof. Dr. Nurullah ZENGİN

Hastane Yöneticisi

I. YÖNETİCİ ÖZETİ

Giriş: STD süreci Kemik Bankası teknolojisinin hastanemize kurulması talebinin hastane yönetimi tarafından, değerlendirilmek üzere STD birimine iletilmesi ile başlamıştır. Bu STD çalışması ile amaçlanan ortopedik cerrahide kullanılan hazır kemik allogreftlerin yerine, uygun donörden elde edilen allogreftlerin kullanılmasını sağlayan kemik bankasının hastanemizde kurulmasının uygunluğunu değerlendirmek ve bu yatırımın yapılması hususunda üst yönetime kanıta dayalı bilgi sunmaktır.

Yöntem: Bu çalışmada Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ortopedik cerrahide kullanılan hazır kemik allogreftlerin yerine, uygun donörden elde edilen allogreftlerin kullanılmasını sağlayan kemik bankasının hastanemizde kurulmasının Mini STD ile incelemesi yapılmıştır. Hastanemiz STD birimi tarafından oluşturulmuş olan Mini-STD formu (Ek-1) kullanılarak sağlık teknolojisinin güçlü ve zayıf yönleri değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede teknoloji, kullanılacağı hasta grubu, ekonomik etkisi ve kurumdaki organizasyon gereklilikleri incelenmiştir. Süreç içinde sistematik olarak literatür taraması yapılmış ve ardından konu ilgili paydaşlarla tartışılmıştır. Halen bu teknolojiyi kullanan başka hastanelerin deneyimleri de incelenmiştir.

Bulgular: Mini STD değerlendirilmesi sonucunda talep edilen teknolojinin güçlü yönleri greftin alındığı kaynağın belli olması, alınmış olan grefte uygulanan dezenfeksiyon basamaklarının izlenebilmesi, donör kayıtlarının tutulabilmesi olarak tespit edilmiştir. Ancak kurulacak kemik bankasının ihtiyacı karşılamada yetersiz olması, acil durumlarda gecikme riskinin bulunması, beraberinde başka teknolojilere (termal dezenfeksiyon cihazı, saklama konteyneri, derin dondurucu, arşivleme sistemi gibi) gereksinim duyması teknolojinin zayıf yönleri olarak belirlenmiştir. Ayrıca yeni teknoloji için mekan düzenlenmesi ve uygulayıcı sağlık personeli için eğitim gerekmektedir.

Yeni teknoloji ile ilgili literatürde tatmin edici ve yüksek değerde kanıt bulunmamaktadır. Yeni teknolojinin eski teknolojiye göre etkililiği, güvenliliği ve maliyet-etkililiği hususlarında her hangi bir kanıt olmayıp yalnızca teorik olarak işleyiş ile enfeksiyon riskinin azalması öngörülmektedir, ancak kanıtla desteklenmemektedir.

Ekonomik Etki: Sağlık teknolojisinin kuruma tedarik sürecinden başlatılarak çalıştırma aşamasına kadar toplam maliyeti halen kullanılan hazır kemik greftlere göre daha yüksek bulunmuştur. Buna teknolojinin yıllık bakım maliyeti de eklendiğinde maliyet daha da yükselmektedir. Tüm bu maliyetlere ek olarak laboratuvar inceleme maliyetleri de bulunmaktadır. Laboratuvar inceleme maliyetlerinin karşılanması ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'nun halen herhangi bir protokolü bulunmamaktadır. Bu da, laboratuvar incelemeleri için ek bir maliyet oluşturmaktadır. Hastanemiz ile ilgili en büyük kısıtlılıklardan biri de ihtiyaç ile mukayese edildiğinde donör sayısının oldukça az olmasının beklenmesi ve büyük ölçüde (tahmini %90 oranında) eski teknolojiye bağımlı kalınacağı öngörüsüdür. Bu teknolojiyi kullanan diğer hastane deneyimlerinde de kemik bankasının ihtiyacı karşılamada yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Kemik bankası kurulmasının mevcut teknolojiye göre etkililik ve güvenlik yönünden üstünlüğü lehine kanıt olmaması, belirgin oranda eski teknolojiye bağımlı kalınması ve yeni teknolojinin öngörülen kurulum maliyetlerinin çok yüksek olması dikkate alınarak daha ileri bir ekonomik değerlendirmeye gerek duyulmamıştır.

Sonuç: Sağlık hizmetlerinde kaynakların kullanımında önceliklendirme yapılması için hastane tabanlı Mini-STD uygulamaları karar vericilerin temel alabilecekleri bir çalışmadır. Hastanemizde yapılan kemik bankası kurulması ile ilgili Mini-STD çalışması sonucunda, kemik bankası kullanımı ile ilgili literatürde yüksek düzeyde kanıt bulunmamakta olduğu, tek bir hastanede Kemik Bankası kurulmasının halen mevcut kullanılan teknolojiye göre daha maliyetli olduğu, ihtiyacı karşılamada yetersiz kalacağından halen mevcut teknolojinin ağırlıklı olarak kullanılmasına devam edileceği, teknoloji yatırımının mevcut şartlar altında verimli olmayacağı ve hastanemizde teşvikinin uygun olmadığı sonucuna varılmıştır. Görüşümüz benzer nitelikteki hastanelere genelleştirilebilir, ancak ortopedi ve travmatoloji ağırlıklı çalışan hastaneler için ayrı değerlendirme yapılması daha uygun olabilir. Tek bir hastane için uygulanması önerilmeyen yeni teknolojinin birden fazla hastaneye hizmet verecek şekilde yapılması ayrıca değerlendirilebilir.

“Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde Kemik Bankası kurulumu” konusu ANHTA tarafından yayınlanan “Hastane Tabanlı Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Rehberi” doğrultusunda, mini STD Çalışma Formatına göre değerlendirilmiştir (Ek-1).